

Doplňující data k hnízdnímu rozšíření bekasiny otavní (*Gallinago gallinago*) na území Prahy

Additional data on the breeding distribution of the Common Snipe (Gallinago gallinago) in Prague

Jiří Malina

Kloboukova 41, CZ-14800 Praha 4; e-mail: jirkamalina@seznam.cz

Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*) se na katastrálním území města Prahy pravidelně vyskytuje v době jarního i podzimního tahu v okrajových částech města (vlastní pozorování, J. Šimek *in litt.*, www.birdlife.cz). Její hnízdění na těchto místech ale bylo prokázáno jen výjimečně. V literatuře bylo hnízdění bekasiny otavní v Praze doposud udáváno pouze na dvou lokalitách (ŠTASTNÝ *et al.* 1996, FUCHS *et al.* 2002). V tomto článku uvádím zatím nepublikované údaje o prokázaném hnízdění bekasin otavních v letech 1978 a 1979 a o pravděpodobném hnízdění přinejmenším již od roku 1975 na lokalitě Praha-Lipence.

Lokalitu Lipence v užším slova smyslu tvořila v 70. letech 20. století pole a zbytky mokřých luk o rozloze cca 500 × 200 m mezi topolovou alejí a Lipanským potokem severně od Lipenců, se středem lokality na souřadnicích (49°57'N 14°21'E). Lokalita leží v nadmořské výšce 195 m, ve čtverci 6052 mezinárodního síťového mapování organismů (ŠTASTNÝ *et al.* 2006) a ve čtverci 1907 podle pražského mapování hnízdního rozšíření ptáků z let 1985–1989 (sít' o rozměrech čtverce přibližně 1,50 × 1,25 km; FUCHS *et al.* 2002). Od roku 1973 do roku 1980 jsem se na této lokalitě věnoval spolu s Martinem Smrčkem sledování hnízdění čejek chocholatých (*Vanellus vanellus*). Při svých návštěvách, konaných od konce února do května (na jednotlivé roky připadá 1–5 návštěv), jsme se zde setkávali i s bekasinami.

V letech 1978 a 1979 se podařilo nalézt po jednom hnízdu bekasiny otavní ve vlhké části louky. Všechna další data jsou buď pozorování tokajících samic, nebo ptáků vyplašených z louky při průchodu lokalitou, kdy vyletovali jednotlivě nebo v malých hejnkách. V dalších letech jsme se již této lokalitě bohužel systematicky nevěnovali, při několika nepravidelných návštěvách v devadesátých letech bylo na celé ploše pole a nehnízdlily zde již ani čejky chocholaté. V současnosti je celý tento prostor včetně původního místa hnízdění přebudováván na golfové hřiště.

Přehled pozorování

1973	bekasiny nepozorovány, lokalita navštívena pouze 22.4.
1974	31.03. 2 ex., v měsíci dubnu již nepozorovány
1975	23.03. 4 ex. 05.04. 7 ex. 18.04. nejméně 2 ex., jeden tokající samec
1976	28.02. 1 ex. 06.03. 3 ex

1976	27.03. 14 ex. 11.05. jeden tokající samec 19.05. jeden tokající samec
1977	19.03. 2 ex. 02.04. 9 ex.
1978	19.03. 2 ex. 27.03. 3 ex. a jeden tokající samec 02.04. 5 ex. a jeden tokající samec 09.04. 6 ex. a dva tokající samci, nález hnízda se třemi vejci 30.04. v hnízdě čtyři již naprasklá vajíčka, mláďata se ozývají
1979	24.03. 4 ex. 29.03. 6 ex. a jeden tokající samec 06.05. 1 ex. vylétl z louky a 1 ex. vyplašen z hnízda se čtyřmi vejci
1980	bekasiny nepozorovány, lokalita navštívena pouze 1.3. a 30.3.

Historických zmínek o bekasině otavní z Prahy a jejího nejbližšího okolí je málo. Několik kusů bylo údajně zastřeleno v roce 1877 u Kyjského rybníka (BAUM 1955). ŠÍR (1890) uvádí tento druh jako zvěřinu nabízenou v 80. letech 19. století na pražských tržištech, ovšem bez údajů o původu těchto ulovených exemplářů. Konečně WAHL (1944) vzpomíná průtah 1 ex. nad Vltavou u Tróje v roce 1943. Všichni mluví o bekasině ještě jako o sluce otavní. Taktéž současná pozorování se týkají téměř výhradně tahu nebo zimování (vlastní pozorování, J. Šimek *in litt.*, www.birdlife.cz). Konkrétní údaje o hnízdění bekasiny otavní na území Prahy jsou až v publikaci FUCHS *et al.* (2002), kde je uvedeno prokázané hnízdění v roce 1985 u Pitkovického potoka v rámci hnízdního mapování ptáků Prahy v letech 1985–1989. Stejně hnízdo je v publikaci ŠTASTNÝ *et al.* (1996) bez komentáře skryto pod údajem prokázané hnízdění ve čtvrtci 5953. V publikaci FUCHS *et al.* (2002) se jako další průkaz hnízdění uvádí kroužkování mláďat v roce 1959 u Milíčova (archiv Kroužkovací stanice Národního muzea v Praze). Lokalita v Lipencích je tedy třetí lokalitou v rámci Prahy, kde zahnízdila bekasina otavní a možná jedinou lokalitou, kde alespoň po určitou dobu hnízdila pravidelně. Vývoj lokality od roku 1981 mi není bohužel podrobně znám, v devadesátých letech zde nehnízdl již ani čejky a dnes je zde golfové hřiště. V okrajových částech Prahy (např. Hrnčiče, Šeberov, Milíčov) je stále ještě řada ploch, které se nijak výrazně neliší od dnes již bývalé lokality Praha-Lipence a proto by bylo dobré věnovat těmto místům pozornost.

Souhrn

Bekasina otavní průkazně hnízdila v letech 1978 a 1979 na území Prahy v katastrální části Praha-Lipence a pozorování tokajících samců nasvědčují hnízdění i v letech 1975 a 1976. Jedná se o třetí známou historickou a zřejmě jedinou dříve pravidelně obsazovanou hnízdní lokalitu na území Prahy. V současnosti je zde golfové hřiště.

Summary

Common Snipe (*Gallinago gallinago*) is a regular spring and autumn migrant on the periphery of Prague. However, its breeding in this area has only been documented in a few cases. In this paper, I present unpublished data from the late 1970s on Common

---

Snipe breeding in Prague-Lipence (49°57'N 14°21'E, 195 m a.s.l.; during the Snipe breeding season, habitat comprised wet meadows 500 × 200 m and a field surrounded by an alley and a stream). Breeding was proven in 1978 and 1979, and was considered probable in 1975–1977. Of late, the site has been developed as a golf course.

Literatura

BAUM J. 1955: Ptactvo Velké Prahy. *Orbis, Praha.*

FUCHS R., ŠKOPEK J., FORMÁNEK J. & EXNEROVÁ A. 2002: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Prahy 1985–1989 (aktualizace 2000–2002). *Consult, Praha.*

ŠÍR V. 1890: Ptactvo České svazek IV. *M. Knapp, Praha.*

ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. *H&H, Jinočany.*

ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. *Aventinum, Praha.*

WAHL V. 1944: Pražské ptactvo. *Česká grafická unie, Praha.*

